

ଅମ୍ବାଜିଲୁ ଅମର

i ପୃଷ୍ଠା: 58 (@MA-2013)

cYhL@i bûf ê

KQ@\\R _jaଇଁfikcî^u cୟୁଁ ଶକ
cYh-j iZi i Nhë Py@Pûf[i]o j iZi
uKcâiNe bâuw, ufiKuâuKcâiC YhKe
^R gହଁଁ ଏ afiA afiA u` i_wyGa
^Re Q@ ` N f` uMwje \kPKUo
cîe\G, uKcâiMwje uMwje cîe;
GcâiKuZ K'Yö Gua KkebifcYh
aaiଁle Py@ cYh-j iZi i Nhë Py@
aj _Qe _Kia uAQo i cMaieRyue
Gua bûf e cYh aaiଁle Py@
uRie] eQo bûf e^igYi f KQ@*kue
Gua uKuK@i bde aiZiaeY
uLko-iCQo uKak ui ZK@^g@ Pû u
Cu©R^i j Z i me @*kue bûf e ag
i` i Kei\ai K[i] cୟୁଁ bûf e @KcY
Kei\ai _e@ieMwK e c^Kc@ui Qo
KieY bûf e Gua cYhL@i _infUQo

bûf e K'Y cYhL@?

Gj @ahdK@iifP^i Ke@i _jaଇଁ
i a_@uc bûf e Li\y aia\ue
@iifP^i Kei~@i @agYKo bûf e
i i] ieYzü GK gûKij iei _Yi o Gj i
Rwf e cLyzü ~ k ~ [i _Pfi @i',
_Pfi _Yi, cJf ` f, @iL@ cKu,
Pr@iai@ic, KA[@i@LiA[iGö Gj i
i j Z KQ@^y@y _Kiee ad Riz @y
cୟୁଁ LiA[iGö c@^i^ i @i@i ^ k cୟୁଁ
LiC[@i u\Li~iAQo bûf KéCAj iu
biw@CA LiC[@i u\Li~iA[iGö CA
LiAaiue bûf e GK a@ghmô ciUe 3
` U@Zké CAb@Ké g@hme Gj i^e
_i@ewcZi @Qo uZua bûf e i aeViee
_id Li\yuj fi cj @ uKoYi M@ue
cj bei [@f ui Gj iKé uLiR@LiRo

LiA[iGö geiଁe ūfici [@ieecj eiQi
cୟୁଁ Gj i e a@gh I Zi Kei@i e@^ij
bûf e cLyzü ci@i ug@ ^j ij KkeaiN Ko
PiZiaiN \leigKie Kei~iA [@i _iYue
ci@i K@iKPKL LiA[iGö GbkiNUYiK
aek uai@i cKj i@iA _ueo Kkebif
cYhKe@KcY KeiZij i@i LiAa
aek aekZc NUYi o ag@ gKie
uKu^ [@iSei ^ u "a@K a@e @
cJugie' (1957 ci @i j @e _KigZ)
_ÉKe i iP^i @i] ueue GK bûf e
"^Mbeij i@i Vüe 10 RYueci@i [i
Gai Ziue ci@i LiA[i@i uKu^ [@
@iSei ^ Gj iK@iK@iKej Zj@i Kei@if
Gj i_eVieebkiNUYi i cMa@guue
uKCM@ue aiNU[@i i P^i@iK^ij @i
Gj i uKiee@i Rf@ue uKu@iWj Vüe
NUMfi@i c@i 2U@i \i@ue uMiUG
ciBbif@i 15 RYue@iKcY Kei@i
G@i 8 RY c@yaeY Ke@i i j Z 7
RY @ij Z ij iA[@i fo _ea@i i cdue
@ij Z ij iA[@i fo _ea@i i cdue
c@yaeY Kei@if Gj iK@i c@iA Gj i
uMiUG NUY@ue uci@i 9 RY c@yaeY
Kei@if uZua @iC e@Rye M-@C
Rf@ue Gj i@i GK NUYi NU[@i
i iP^i@iK@i

bûf e @iKcYue 7 ah@e 75
cYh c@z: uKiee@i uKCM@-
-aew_eue i a@i] K
e@Rye 21U@iRwf WbR@ue bûf e
@iKcYue uci@i 64 RY cYh
c@yaeY Kei@i uKiee@i, uKCM@
Gai^aew_e WbR@ue i a@i] K a@qo
i iP^i@i

c@yaeY Kei@i 2007-08e@
2012-13 ah@c@ue Gj iNUYi i a@
i @iNvZ uj iAQ@ uZua 2013-14
ah@e uKu@iWj Ga@ ^ukMe@NUYiK
EZ@ bâua Mj Y Kuf Gj i @i
i @iLyiue @iC 10 RY c@zK u-iWj
uj CQ@o Gj iahMwK c@ue uKiee@i
WbR@ue i a@i] K 16 RY a@qo
c@yaeY Kei@i@i u@u@k uKCM@
Rf@ue 10 RY c@yaeY Kei@i
ui j bok@aew_e Rf@ue 5 RY bûf e
@iKcYue c@yaeY Kei@i @^y@^y
a@u@f@, aemw@ uXu@ik, Lepie,
u@Xu@lif, e@Aew_e Rwf
WbR@MwK@ue uci@i 23 RY cYh
c@yaeY Kei@i Gj i j Z 70e@] K
uf@iK @ij Z uj iAQ@ G[@e@RYi_Wj@
u~, uKiee@i Rf@ue MZ \A ah@
c@ue 12RY @iZ _id 2ci@i ue
R@Y ufL@G a@qo bûf e @iKcYue
c@yaeY Kei@i KkeuKu@iWjNUYi
i @i@bâua GK EZ@ NUYi @uO L@f
cYh c@yK@j i@i Kuf uj a @ij @
bûf e c@yK@j i@i Kiee@iKei@i
2008-09 ah@e 2012-13 c@ue
uci@i 46U@i bûf e ceQ@o G[@iC@e@
12U@i bûf e cLyzü Kei~iA[@i u@u@k
8U@NUY@ue Gai3U@iY@Z @iNiZue
ceQ@o Gj iQWj 18U@i c@yaeY KieY
RY@^ij @u@i@^a@^y_iY@ Z@i@] i@Ku
Ku@jukde@ i@ iA[@iZ [y Kj i@Gö
i @iNv@e KieY KY?

@ice _i@P@i "i ui c@i@i K[i@ue AE
ai@i@i@i@iQ@u~ bûf e@i@ i a@i] K a@qo

j_i_KZ aଗ୍ରି NiZKo _KZue aପି କାକ
bିଫେ ^ଏଜି @^ଯି^ଯା ^ଏୟା_ଏୟା i j Z
cYhe i Nhñj aie _cl KieY uj fü
u i cü^ue _iKZK aii i lk@ [iZ
Rwfe]i Gaô R^i lYie aùCieYö
cYhe KicMz bûua aq i _iC [iâi
@iagýKZu Rwf]i e KieYö aKig
^icue LYi gâl Gaô aXâi R^ai Zö
\\Rei Rwfe @al d uj CQö _Eö
Rwfue C_F^2 uj C[âia^RiZ \\ayé
cYh a^y_iYiu cij ie QWjA@iYQö
Gj i kue a^y_iYic^u Rwf c^ue
LîY cke^ij ö üZYeu cü^ i je aü
R^ai Zö @iWjKê @Mâ e uj CQ«ö
u i Vüe ^Re LîY uLiRQ«ö Leï\\v^
Rwfue _iYi cke^ij ö @_e_I ue
Rwf ^KUa@i R^ai ZMNK]i^,
@iLê cKu bkò` i f Ke[âieeGj iKê
LüAaü füMoj iZu Gaô aie j i @iN
a^y_iYi @ii Q«ö bûfeul Zue c^
Zij i fMâej C@Qö uZua j iZu bkbûfe
@ii ufbu Ku Ne bûw` i f LüA ufbu Ku
cüe\c^ij ö u i eiZPe Gaô e iZue
^R füMüLîY i Mj KeâiZuj ie GKciZâ
fI yö uKuauj uf uKoYi o a^y_iYi
^Re LîY _iAaü füMüKoYi o c^hý
i j Z ~q Ke@ [iGö i icüi icüj au aü
aueu] e i iLü^ uj au \\Rei j i Nhë
i ZâiZ uj iA [iGö

uKCri_ei Zue @iKicY j G?
cYhKe_id i cÉ a^y_iYi We[âiGao
cYh Viee^RKea^iAaüKe_ia uKoYi o
grieieK @iNiZ _iAaü _iae i iR QWj
_kiA~aüe uPÄu Ke@iKö u i cü^
cYhe aq i gKue Z[i NCWjAaüe
uKogk Z[i @^y^y grieieK i ic[iKê
We[âiKö Kic_ei Z@i@giK uj au,
u i cü^ue PZëMeëuNe@i, ceYikK
@iKicY Keâi, NiAfü Ke@QWj@au aü
MiZ ^KUKê ~aü bkiKu~y ~uj i
u i cü^ue aýqMZ i ie iue @i*
@iY[iG, u i eKuf a^y_iYi @iKicY

ahö	bûfeCZy	ucü
2012-13	3 gKue, 2 aNyz @iNiZue cZ, 3 \NNYü, 4 RYü^ij ö	13
2011-12	3 gKue, 2 aNyz @iNiZue cZ, 3 \NNYü, 4 RYü^ij ö	12
2010-11	2 gKue	2
2009-10	3 gKue, 1 \NNYü, 7 @RYü	11
2008-09	3 \NNYü, 2 ueiM, 3 @^y^y KieY	8

Z[y : a^y_iYi Z^iBa]ieKu Kii-jukd, I Wjü

Ke@iKö bûfeCZy Z\^ei _ZKdù_Kig
Ke@iGö bûfeCZy Kew\LuF Wue Gaô
~[i, a ^RKê cYh Viee \ieue
eLæiKéuPÄu Ke@iGö ~\oj ViZ ~\o
cYh i j Z ubUwubUwj iA~iG, uZua
i meq bûfej GZ @iKicY Ke@iueo Kic
@u^KuI Zue _Zyl bûua u\Lu~iAqö
u~, bûfe@iKicY Ke@ [iG, Gaô ^R
auUue Pifö-iA [iGö G_eKö ^R
geiee Læ ^KUue u\Lu[iu ufbu Ku
c^bûfe@iKicY ^Ke@QWj\Aqö Gj o
_ei ZKeböiWj iA_ue ~\iciB bûfe
i j Z Zue Q@i bûfe [iGö Gbkö
_ei Zue cü' bûfe^R Q@iuea^iAaüKe
~iA au i ,iaZ ai \Ke UkeuKe~iA
cYhu@iKicY Ke@iGö _ei Z@iZö
M_uie uj uf Gj u cYhKe
cüe\A_ueo ui ^Re _Q
\AüMiWje QWj iA cYhe @iLüGaô
cij Ke@iKicY Kueo Gj u _ue Qizö
u_U, uMüWjekoi iK@iKicY Ke@iGö
Zü'e aWjWj ^L \Rei cYh u\j Ke
bdü^K bûua Pie\A_ueo

bûfe @^y GK _cl LîY uj CQicj f
`fö cij f `f ciyeeG_f cü ue
SWj[iGö Rwfue _Wj@i cij f `f
C_ue bûfe _{c @]Kie ej Qö Gj u
LüAuf ui a*ö MQee SWj_Wj@i
cij f `f K@iAaü füMöbûfei Kukei Kuke
cij f MQciuk _j *ö ~iA [iGö
i i] ieYZü cij Kui Z[i @] adie

_ficiù^ cij f umüüAaü füMö-iA [iKö
cij f üMüüKicù^ cij f i Mj Keâi
_iAiRwfKe~aùwaük uj C@ [aicj f
i Mj i cdue bûfe i j Z i icüi icü
uj uAMüf, bûfe@iKicY Keâiue ~u[A
i ,ia^i [iGö uK | e_ZauZikikcù^ _Za
uZikâi i cdue @u^K i cdue bûfe
@iKicYe gKue uj iA [iKö bûfe Gj o
i cdue uKuZK uK | e@i ^KUue
aögic u^A [iG Gaô uK | e_ZauMüüKüue
u\Li@iKicY Ke@iGö cKu Gaô @iLê
bûfe @^yZc _d LîYö uZYë ui
eiZue Gj iKeLüAaüKe@i i Kik i q u
RwfKe~ e@iA [iGö ~\uKoYi icüZ
u` ei ieñi ^ij ö uZua ui Gj Mj k@ü
@iLêGaô cKu aMPü c^ue @iZ@Mü^
Ke@iGö Gj o i cdue ~\iPihü @iLêau
cKüi ZKëMfü Gaô bûfe ^KUZe
uj fuuZua bûfe@iKicY Keâiue ~u[A
i ,ia^i [iGö

uKCri i cdue NüU @iKicY
bûfeZid a^y_iYi i oi iGao I Bf@iNAWp
`S ` e u^Pe \Rei Ke@iA [i@i GK
e@iUue Kj u-AQöu~, @] Kig bûfe
@iKicY i Kik 4Uie 8Uü c^ue
uj iA [iGö i cÉ @iKicY Nüe@A aMPü,
` i f uI Z ~[i @iLêuI Z bki i^ue
Gaô Rwf i icüka@i @] Kig @iKicY ahü
\\Rei uj iA [iGö _id _iZyK uI Zue
uMuUG bûfe \Rei j i @iKicY i MVZ

cYh-büfē i ñNhë 3 cii

(11 büfē 15 cYh cZ, 38 I ZaI Z)

- ❖ ùc cii 4 I 5 ZieL 2013 ci j û - ùKieL_N Rfia ùKU_ñjye G_eò GK aiek NUYù NUMfù ~ij û I Wigù AZj ii ue ùKùa aiNUù [fio Gj bko GK ccèk i ñNhë GK cùB cii büfē @íKicYue 2 \vhe 8 RY üfik ceaù i jZ 7 RY @ij Z ùj ia[@fö büfē_id i cÉu geeliee cii LiA [fio C©yq ùKU_ñjufiùK Cq büfKe@icWjcsìRwf cxe _ùl_ùl cieù\ùfö
- ❖ 10 ùc, 2013- aüfgle Rfia ^íkMeie ei] ia[fb_e Macue büfēRYue cieù i jZ 7 RYü@ij Z Ke[fio Gj ie 4 \vhe _ùe _ùGK üfùK_MiUG \vhe 12 RYü@ij Z Keù_KùA [fio C©yq üfùK üghKebüfKe_ùl_ùl cieùMQue Uivù\ùfö
- ❖ 9 Rëp 2013- ú\amWj Rfia eþicük aKe @íCkì Macue GK büfē @íKicYue 5 RY üfikU i jZ 3Uoak\ LSpùLiaeù ùj ia[@fö üfùK büfKeùVwue _ùl_ùcieù\A[@fö GK LaeKMR @^i ue üfùK i µq büfKeMkKeicieù\A[@i i P^ùckQö
- ❖ 4 Rëp 2013- ùKU_ñjye büfēRùY a^i ðeI Y i cZ e i býuebüfē @íKicY Keicieù\A[fio Gaò RYueI ZaI Z Keù\A[fio
- ❖ 7 Rëp 2013- ùKU_ñjye GK cùB büfKeùfùK _ùl_ùcieù\A[@i i P^ùck[fio Cq büfKeGK Rkigd ^KUue ceù_Wj@ùù\Li~ùA [fio Gj ie @íLjGaò cSue _PS @íNùz fùM[fio
- ❖ 9 Rëp 2013-ùKU_ñjye GK cùB büfKe@íKicYue RùY I Ziq ùj ia[@fö _ea@í cì Pùe Rwf abùM büfKeùfùARe ú\A KieùKeàue i c[ùj ia[@f Gaò büfKe^ieidY_ùYù Rwfue QWj@ùù\ùA [fio
- ❖ 24 Rëp 2013- ùKU_ñjye büfē GK 12 ahë ^ùaikKùKë cieù LiAù\A[fio üfùK büfKe_ùl_ùcieù\ùfö
- ❖ 26 Rëp 2013- ùKU_ñjye ZiU@ùMjì MacKe3Uobüfē_g@ùi oRYue LSpùLiaeù Keù\ùfö üfùK _ùG©yq ùj ia[büfKe_ùl_ùcieù\ùfö
- ❖ 26 Rfia, 2013- ùK !Se NUMùùK ùZieùYùù_ùLeùMac ^KU aWjUiwe KiR@Rwfue ci[I 2UQ@ùùfö Y i ue ah ù\A ceù\ùA[@ie ù\LiMfio
- ❖ 28 Rfia, 2013- ú\amWj Rfia aieùKùUù ùLj Wj Rwfue büfē @íKicYue aù_ cZ I _@ij Zö
- ❖ 29 Rfia, 2013- ^MKue ùQSh_ùùue- @«MjùZFLYùRwf cxe üfö @íKicYue 2RY cZ I 2 @ij Z ùj üfö üfùK büfKeicieù\ùfö
- ❖ 30 Rfia, 2013- ^aew_e Rfia ùZ«kLëe aùM^ùMjì ^KU i ùj @íùZùUiee GK cfibüfécKfio büfUùKùU^igK LiA ceù@ie i ùj Keù\ùAQö
- ❖ 4 @MÁ, 2013- ^aew_e Rfia ùZ«kLëe Ke Wwi f Mùue büfē @íKicYue 2RY MeZe @ij Zö

ùj ia[iGö KIPZ ùl Zùe GKù] K büfē \neù @íKicY ùj ia[iGö @] Kùg ùl Zùe büfē^ùR i µq i l^eéLi ò _kiAaue i c[@j ia[iGö KQùl Zùe üfikCùu \neù Keù_ùkù _gè~[@í KKEù \neù NCWjA \øù-ùA [iGö Kkë j ìaWjye _Wjuf üfùK _ùl_ùcieù ù\A[@kò @] Kùg üfùK ^R geuee @ù^K i l^ue @íNùZ_ùA [@kò KkëLë @] K ùl Zùe büfëcYhe üMjyl j ùZKë @íKicY Ke[@G Gaò_ùe cSK@íKicY Ke[@G büfë_id i cE ùl Zùe ^Re PùùMiWjye @íKicY Ke[@G Gaò KQù ùl Zùe ù-ùZùaùk cYh i jZ j VùZ i l^ùùj ùG, ùi ùZùaùk ^Re _Q \A üMjylje QWjùj ùA @íKicY Ke[@G MQ C_ùe PXòùfùKùe büfë @íKicY KeùùLù KIPZ aiaiek NUYù üaiföcù^ Keùù CPZö ~\ùùKùYi ò c^hý ^RKëa*ùAaù_ùAù büfë i jZ] Ëù] Ëù ùj ia[@G, ùZùa ZùùVwue @] K I Z i Aùùj ùA[@G i ù] ueYZù Rùùdieu cui eeu` aðieu cui cxe cùB cù' büfë^Re Qùù i jZ Mùùwe ej @íG Gaò cùùcùù \_~ù` aùj ueKë @ii ì@íG ~\ùù@ii @íG, ùi ùZùaùk @ùù ùj aù i jZ cYhu @íZ-ùZ i µùù bùua a ì ùj ùG ~ùA[@G üZYë Gj ì i cdue NU@ùù @íKicY NUYùue üQùùQùù [@ùù ci' büfKe @ùù KeùùKeùCPZ cù^KeQö ù-ùZùaùk eùRye i a@*kùeýbüfë cYh cxe i ñNhë i ìZùùj CQö ùi ùZùaùk i `f_e Rfia üZùaWj Mi'e üfùK Rwfue i èlù i jZ büfë i èlù KeQ<ùù büfë i j ùi ci^ue

büfë i èlù j ìcYh elù
 "@ic Rwf @ice'-57Zc i lÙùue _Kùg _ùA[@ùù "i üPZ^Zùeë gd ü-ùzeùaWjye büfëi èlù i ;bùGVwue C_i lù^ KeùùKeùCPZ cù^KeQö ù-ùZùaùk eùRye i a@*kùeýbüfë cYh cxe i ñNhë i ìZùùj CQö ùi ùZùaùk i `f_e Rfia üZùaWj Mi'e üfùK Rwfue i èlù i jZ büfë i èlù KeQ<ùù büfë i j ùi ci^ue

i j ūa i ü^e aūU Gaō būfē
@iK̄c Yee^RKēel ū Keō_ūeāue
C_ūd
@ii «eR̄YāūbūfVieēl ū_ūAaile K'Y
i aēC_ūd ej Qō_ūc K[ūj fūbūfē
i ēl ū^j ūZōReēlō būeZid a^y_ūY
(i el ū) @iA^, 1972ūe būfKē
i W̄yf-1 @] ū^ue i ēl ū _Aū^
Keū-ūAQō ūZYēbifKē i ēl Z būa
RwfKēQ̄W̄ @«e ūi ^RKē el Z cū^
Keūf j ūi Vīe C_i ū [āū cYhe
i ēl ū jū A_ūeāo ūZYēbifē i ēl ū j
cYh el ū būfē ~āū @ii ūiaū Kōū
būfē i ū ^gūk @*Kē aūgh Keō
aW̄ubūe Kōū i ūy i cdūe ~āū @ii ū
Ke«e^y ū ū ūZōaūk Rwf eūEūū\A
~āū @ii ū KeQ«i ūKūaūj ūf c¤
GKU@i ~i@i^e^y ū i aðū 4-5 RY@i
\k ūj ūA~i@i^e Gaō ~āūaūk
aW̄ ūlōe ^R būfē K[ūl@i ūj @«e
ūi ūfMū @i@i ūi ūi ūi ūKogkKē
Cj ūe KeōūKū^ [@iSei ūpū\A[āū
i P^ū(\Aay : "gārūi_fē KkūPzū
aūN", _KūgK: M̄l̄l̄ | e, KUK)
@^i ūe RwfKē ū ūaūk i ūnūe GK
KkūK ū^A Keō-i@iKē būfē@iK̄c Y
Kūf Gj ūKeūLifūZl̄ C_ūe _Kia ūR
Li ūA_ūeāo ūi j bkbūfē MūWyaū
MūZ ūi M̄l̄l̄ ūaū būfēaūgic ūC[āū
i ū^ue ~āū @ii ūi ūi ū Ke«e^y ū Gj ūKē
~ [ii , a @iW̄AaūKē ū ūKe«e ū Gj ū
būfKēbdūZ KeūiG Gaō _Zel ūfMō
būfē cYhKē @iK̄c Y KeūiGö ^R
i ūnūe i aðū GK f ū aW̄aū ūVwū
i j Z C{K @iufiK _Aū^ Keē ūi Uyō
fūAUþu^A [ūKē cJ f i Mj ūi cdūe
būfē i j Z i ūcū ūcū ūj aūe ~ū [A
i ūa^ū ūGö Gj ūi cdūe ^R ūlōe
GK ūfik eL«e~G būfēC_ūe i ZKō
\\AeLō ūe ūo cJ f i Mj ūaēe ūj
i ū^e @iL_ūL @*KKe Z^L ū^ @«e
ūi j ūeo_Yi ūPau ūcdūe c¤ MQ

i dLy] K cYhKecie@ibk]_e] Zoi Áo
Ke]_iGö ùZYê G [ù^A i a] K
\Áu\ai @iagýKö i cÉuê@ice
_eicgðu~, C_ùeiq ùKuZüJö_j ZKê
@^a eY Ke] bürfè Vüe e ^RKê
a*ùA_ue«ø ^RÊ mì^ùKogk aò
aýaj ùe Ke]_ue«ø Ga] i l^id
a^abuMe i j ù~ùM ùfùW]_ue«ø

i cùÉ cù^ eLüCPZ ù~, bürfè@ice
gZ^j ðui _Kz cZGaoZüe i èl ü
Ke]@ic i cÉue aWjK©øyö
ùKüU_ùW]_e bürfè@iKcY NUYü
Gj ù [f] cA cüi 4 | 5 ZüeL
ù~ùZüauk ùKüeÜ Rf]e ùKüU_ùW]
ak bürfèbdue [eiCV[f]@icW]cSü

Rwf i l^id ùfùKu _ùAñcZybiçò
_ùfùU-ùA[f] òA \òue ciB bürf]ò
8 RYu(_òue RYuëcçjA 9RY)uê
cüe[f]i Ga] 6 RYuëNüAf] Ke]_f]ò
Gj ò2 \òe NUYüe ùMüUG bürf]ò
i µq [f] i Kuk _id 8.30 ùakKê
^eMWjMice cëi Ce]üGK ciBbürfè
@iKcY Ke] cüeù\A[f]ò Gj ù _ue

abr^ahue bürfè@iKcYüe cZyaeY Ke]_ai cYhu i öLy]

Kai ö	a^ LŠ	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	ùcüU
1.	@iMWj	1	1	-	-	-	-	2
2.	aüfgle	2	2					4
3.	aeMWj		3			1		4
4.	aj_a_e	-	-	2	-	-	-	2
5.	afiwé	-	-	-	1	-	-	1
6.	ù\amWj	1	-	-	-	-	-	1
7.	ùXjü^ik	-	-	-	-	3	1	4
8.	Nc] e (C^e)	-	-	-	-	-	1	1
9.	Nc] e (\I Y)	-	-	-	-	-	1	1
10.	Rd_e	-	-	-	-	1	1	2
11.	Kkjü_ùSö(\I Y)	-	-	1	2	-	-	3
12.	ùKCSe	-	1	3	-	3	3	10
13.	ùKCSe(a^y_Wj)	-	1	3	-	3	3	10
14.	Ler]e	-	-	4	-	-	-	4
15.	ùKüeÜ_U	-	5	1	-	-	-	6
16.	cüfKü^Meò	-	-	-	-	1	-	1
17.	^aew_e	-	5	-	-	-	-	5
18.	ùeXjüLif	1	-	-	1	2	-	4
19.	eüAew_e	-	-	2	-	1	-	3
20.	eüdMWj	1	-	-	-	1		2
21.	i `f_e (\I Y)	-	-	-	1	-	1	2
	ùcüU	6	18	14	5	13	8	64

❖ ùKüU_ùWj Rükgl, ùQSh_ù, NUMij aüeùKüU, ^aew_ee ùZ«KüL&KecçjAùf 4 @MÁ, 2013 i q ù 78Uøayqò
bürfè\Reü cZyaeY Ke]_ø

Z[ý : a^y_ùYü Z^øla]üeKu Kü-jukd, TWigjü

ଏଇ c^ Ri^u ^R Ne_üL üLi fü Rwfue SiMyai ୱାନୁକୁ ବିଫୁଝୁଶେ @କିଚ୍ Y Ke[fü ୱି ବିଫେ i j Z Rua^ a* iAaü _iA^ ~ Ke[füନୁକୁ ^Re bia A i Kc^ Rü^u u e _iUoKe[W Kfö ୱ ~Zuauk i Kc^ Rü^u ^Re biaKê bif e Vle e a* iAaikê ~iA _iUoKe< i ୱ ଉZuauk bif e @i c^ Rü^u e Qfö \A gKc^ Rü^u e @iKc Y Kfö Ga o ୱ i AVi cieù\ fü _ea@i c^ Phe @i c^ Rü^u j i iZukue c^ yaeY Ke[fü bif A ^Re biaKê a* iAaikê ~iA bif e @iKc Y gKle ୱ fü Ga o _eughue \A bia bif e @iKc Y ue ceMüfö

ଆୱିj iSöMice RM\ig _Rieu NeKê _id 5 UiuakKêi aeuMieMuB ୱ` eufö KkêRM\ig \_Rieu ୱ` euf^ij ö i Sjü ~iA eiZuj fü Z[i_ ` euf^ij ö bif e ciZ[i \_eue eZue @iC üKj o Zuu e üLiRauKê i ij i Kfö ^ij ö Zü` e\Ø KQö üfuk ୱ ~Zuauk üLiR^{_<} i ୱ Zuauk RWjii eMö Rwf ^Kui Ü i fac _üL ^ik bZeeRM\ig _Rieu ga cükö bif e Ziu Rx, _Pü, ZkuMüjeecwï LiAu\A [fü gelee üKoYi o i l^ bif e ^L Ga o \u2019_{ee}

ୱKiu_Mje 9RY cYhuecie[aif bif Kfö Kfö cie[aie \eý

Kic[jeel ü_ia^ [fü Gj id ZieL \r i Kfö 8.30ue cie[i Ceü, @_eij ୱ 1.30ue i Kc^ Rü^u, 5.30ue üMiaq üKCU Ga o RM^i[_Rieu cie[fü cA 5 ZieL \r i Kfö 4.30ue fI Y cük i ୱ \aKü cük o Ga o 6.30ue]aükgle aßiYü Ga o aef ia^ cieù\ fü Gj ü_ue üfuk bif e _ü_ü ୱ cieù\ A [füfö R^ 4 ZieLue RüY a^i eel Y i cüle i býue bif e @iKc Y Ke[cieù\ A [fü Ga o RYue I Zai Z Ke[\A [fü id 50 üfuk u ic^ue bif e Cq a^ i eel Y i cüle i býue LiC [fü üfukcü^u _ZüZü` e i ic^üy ୱ juf LiZé Kfö bd ^ [fü üfuk ^Re ü ihü Kkê fMüAaü _ue bif e RwfKé ü\Wj _kiA [füfö bif e Kkê üfuk Kakeéel ü_ia^ [fü 7 R^ue GK bif e GK Rkugd ^KUue ce[Wj eü ü\Li~ia^ [fü Gj ue @iLö Ga o Sjue _PS @iNüZ füM [fü ö R^p 9 ZieLue üKiu_Mje GK cüB bif e @iKc Y ue RüY I Züq ୱ iA [füfö bif Kföüfuk AR eüA ^neidY_iWYü Rwfue Qfö \Pü~ia^ [füfö Gj ü_ue 24 ZieLue \u2019_{ii} Kiu Mj Ke[ü Kfö üfuk i j Z~ia^ [fü Gk 12 ahë

ୱiauk Kfö bif e cie[KQö @ig LiAu\A [füfö üfuk bif e _ü_ü cieù\ üfö R^ 26ue Zü[eMüi MacKe 3Uo bif e gj@i RYue L Şe[Liueü Ke[üfö üfuk _YC^yq üj iA bif e _ü_ü cieù\ üfö Gj ü [füü Kiu_Mje NUYü gYi-ic [fü ü~, _i[c @iKc Y e cüle bif e Qe[Kfö cieù\ A [äueü i _Zügi] _eidY ୱ iA @iKc Y Ke[fü Kkê ea@i cdué NU[aü @^yü^y NUYü i aeGj üKeuaü] j G cü_üYz Kei ieQö KieY üMüG bif e Qe[Kfö cieù\ fü üaif foaikZö Wibifec^ üfuk Ku e cü^]eYe @iKc Y Ke[ü @ü\Wj Yü~iMü ^j ö üKiu_Mje bif e @iKc Y Ke[ü \Lüf RYü_üWj~, i cÉ @iKc Y @icWjcsü Rwf Ga o Gj ue i icika@i* kue ୱ iA Qö _üZýK bif e i cü^]eYe @iKc Y KeQ*i>Gai i cü^ i ü\ee*i>LiAQKkebif Kc YhL*e*ü*bwa üKuauj üf c^ ü\Li~ia^ [fü c^ GVue bif e Kfö Kc YhL cü_ü LiAfü Züj ue üamü*K* @^guk^ Kei~aüe @iagýKZü ej Qö GK i ^ü\Züe _KigZ Lae Ga o _ea@i i cdue ü\ge i cÉ eüRye a^y_iYü Z^_ü]ieKcü^u _üL Kfö RüZüd aiyNa i eel Y K*ö*I ü\A [äu PN@^i üue cjiak aüN cYhL_ü üj aie i _ia^ü Ga o Kkêu \leü aüü_äü Gfö GK bif e i aü bZüYi_ü_ü Sjue Cüf L Keü-ia^ [füfö Gj iKfö üj aü@ü]ie Ke[ü Kiu_Mje ü\Li~ia^ [äicYhL_ü bif e i muq Kfö NUYü ÜZü i üj üNeKéPiforii Pö üZYé eüRý Kfö üKfö a^y_iYü aüghmcwü^ Gj ü C_ue MüahYü Ke[bif e GbKfKföMZ @EibiaK @iPeYe KieY üLiRauCPZ GaiGj ie `kü` kKfö üfuk i ic^ue eLi~aü @iagýKö Gj üle üfuk i üPZ^ ୱ aü i j Z^RKfö bif e @iKc Ye[eI üü\A _ieiaö*

i aý üPü e[

j ିରୁ-cYh aନ୍ତର୍ଜାଲ

"ିରୁ] ି^! j ିରୁ cିରୁ «ଦ' - Gj ିରୁ CqMି
aନ୍ତର୍ଜାଲ Rwf ^KUA^ ମିଳାଇ ଶୁଣ
ାନ୍ତର୍ଜାଲ Keନ୍ତର୍ଜାଲ ଉପରୁକୁଏ K[ି ^ଜି] aei
Aନ୍ତର୍ଜାଲ i j e eiCeukfue i j ei
aui ନୀତିରେ Pjିରେୟେ eiCeukfue \A\N
Kik C_ିରୁ Keନ୍ତର୍ଜାଲ _ue SiWj_ Set@ii {ନୀତି
j ିରୁ_fu@RwfK@NCWjA \N@i-ia [f@i
K@eG_ୱU 13 Rf@iA 2013ୟେ Pj_Ke
@bdueYye beZ_e ` iUK ୱA \AU@
\ିରୁ eiRye eiR] ି^i b@u^g@k
_uag Keନ୍ତର୍ଜାଲ uP@i Keନ୍ତର୍ଜାଲ aନ୍ତର୍ଜାଲ
ୱj iA [ufo ୱMiUG i cdue j ିରୁ @iZu
I Wjିରୁ aYcFkue MXCV{ନୀତି
MacMWjKe ^ିରୁ K [ି [f@i K@eMf@i K@o
ah@] eiGua Gj i i j ei ufo kue bde
KieY ୱj iAMf@iY ୱ~uKoYi ii cdue
j ିରୁ Mac b@eKe P@f@i@i Nebi@
ୱf@Ku@ U@Y@ I U@e@ _u@ue \k@
cie@n@ai@ i _u@^u ୱ\Li-icQ@ ୱZY@
j ିରୁ bdue i _u@uj a@ci@Z@M@ M@@ue
ZiUKaiU _Wj-icQ@ ୱf@K bdue @iC
RwfK@-ic^ij @<@ K@eRwfK@-M@f
c@ ^E@e ^ij o@ Rua^Rua@ a@ a@
uKoZ@ ୱZua j ିରୁ _u@Zuk
\\k@j @A ce@i f@M@ j ିରୁ i ic^uK@
~a@ue uKoYi @lagyKZu ^ij o@ j ିରୁ M@
b@eKe _g@p@i @ufo@K Nue ^V@
^N@ue ugiA [ufo c@ ^R Kic i ue@A
_V@RwfK@- e@-icQ@- e@ ^L@G_e@
uj f@Y@u@, uKoZK @*kue ufo@K
eiZ@ue Nue ugiA@Kec@ We@Y@
u-C@Rua^ j ିରୁ _u@Zuk P@f@-
u@f@ bdb@Z ୱj @ACVQ@ u@ V@
Nebw@, ` i f l dI Z@K [u _P@eQ@
KG? @m@_a@-u@f a@-u@ ^m@

@ic e@Rye j ିରୁ @iKicY ୱj i j ୱ
ୱj iAMf@iY ୱi @N_Z@_A@i f@U@A@f
ୱ\Le@uKCM@^uKCM@j ିରୁ @leicYh
K@i@Yh @leij ିରୁ c@Z@aeY KeQ@
u@f@ f@A^ue j ିରୁ ce@-@u@i ୱj ieY
NUY@ ୱj iAMf@iY ୱj Mac Rf@i@ i akd@
Vi@e NU@ @i cc@k@ uek] K@ue 6U@
j ିରୁ c@Z@aeY KeQ@f@ u@f@ GuZ
uR@ue] K@ue @A [f@i@~, c@i@j ିରୁ
u@_Ue@ _%@aKg@Q@i Q@i Q@i K@_Wj
c@Z@aeY Ke@f@ Gj @*kue GK@i
j ିରୁ ^[u@f, K@eab@^@*k a@gh Ke@
uL@j @e@j ିରୁ_f ~@A u@ Vi@e ^Re
L@N@e i Si@^ KeQ@o Gj @L@N@e i Si@
f@M@uek] ieY@ _ie ୱj C [f@i @u@uk
u@f@] K@ue ^Re _@Y j eiA [u@f@
uKCM@ue c@ GK c@f@ M@Wj] K@ue 3U@
j ିରୁ _@Y j eiA [u@f@ Gc@Z@ @u@K
i @N@ue j ିରୁ a@y@Z i @u@M@ue c@
c@Z@aeY KeQ@o ୱZ@ua MZ \g@S@
c@ue j ିରୁ @iKicY NUY@_a@u@_i@j @
M@ue aX@-iAQ@_e@ d@L@N@K@e@L@N@f
RY@-W@Q@u@, _Z@h@j ିରୁ ୱ-Z@K@
ceQ@o c@Yh a@i@ Z@K@ceQ@o f@M@Q@
ୱ-c@Z@c@Yh @iC j ିରୁ ce@i b@Z@ue
a@gh ` eK ^ij o@ ej@iR@i, j Z@i,
f@E@^ b@k@j ିରୁ @iKicY, j ିରୁ c@Z@, j ିରୁ
@leicYh c@Z@e i d@L@N@K@iMZ b@ua
aX@-X@P@f@Q@2002 ci j @uakK@o@ic
e@Rye _@d 12e@ 14U@ Rf@i j ିରୁ
C_ିରୁ @*k@ K@eG@u Gj i _@d 25U@
Rf@iK@ a@o _uAMf@iY ୱK@K
RMZ i oj_e, uK@_Wj, b@K,
c@fK@^M@ib@K@Rf@M@K@Q@Wj@K@i c@E
Rf@M@K@ue ^Re _@N@ _K@A ^Re

C_i @K@i @ay@E Ke@ @e@fY@ i a@] K
C_ିରୁ Rf@M@K c@ue uK@Se,
i @eMW, @^uM@K Ga@ ୱXu@^uK
Rf@i @ic K@iMZ b@ua ej @u@ Q@

j ିରୁ C_ିରୁ K@j K@?

j ିରୁ C_ିରୁ ^@u@K [u@^@j @ ୱj u@f j ିରୁ
C_ିରୁ aX@-X@-a@le KieY K@Y? Rwf
ab@M, R^i @] ieY, _e@aga@Z@j@^
G [u@i@i@«Z@ ୱMiUG K [u@ie GK@Z
u@, j ିରୁ ue a@i i @K@ ^A ୱj @A@-a@i
` kue j @j @Z@i@^ L@N@y, Rk i Si@ue
R^ai Z@@*K@eP@f@i@i Q@o Rwf ^A
ୱj a@le KieY i @K@ R^i @] ieY@
cZ ୱj f@i u@~, i eK@ _u@l@K@ j @
Ke@ Rwf K@u@ @` kue j @Z@u a@i i @K@ ^A
ୱj @A [u@f a@^@r@ @bdueY@M@K c@
Rwf ^A ୱj a@le @c@_u@e@^@j @ Gj @i j @
i eK@ @a@i] ue (@-C@ ^u@Z@ndce
KUKY@ej Q@i Z@j @] c@K@iL@M@e _e@
Z@ ^@j @A [u@f LY@L@N@f@ GuZ ay@_K
ୱj @A ^[u@i] LY@uL@k@u @i@i @^@C@Z@
u@l@i i ci @y@K@bdue KeQ@ ୱZ@ua
Rwf ab@M K@K@^@c@ue ~@p@u@~,
C_ିରୁ @*k@i@u@e Ch@i@i] @e M@,
j @S@i@e S@i@e M@ Ga@j F@i@e @_i@P
j @Z@i@^u@e R^ai Z@ @i@M@K@ @i@K@Z@
KeQ@ Gj @i Z@ue a@-a@i @c@^ue ~@p@
a@X@j@i u@~, "u@i c@i@^u @le@i] @^
Ch@i@A@i, c@j F@i@, j @S@i@e S@i@u K@Q@
^@i@ K [u@^@j @ _K@_X@] e@i@i c@u@
Gj@Ke@i Q@o@i ୱZ@ua@k Z @i@j @Z@
R^ai Z@K@i @i@G@Z ay@_K _e@i@Ye
I dI Z@Ke@ [u@f a@^@r@ K@j K@G_e@
KeQ@P@' ୱu@i@P@/ j @S@i@e M@ G@Z j @Z@

KieY j GZ j iZi\ui` üfibiue
gKieicil^ue j iZi ciebie C\yc
uj iA_iweö

\nidu KG @iC ubuMQiKG?

_Eaue ugA Ria uj fu cYhö ^Re
AQiKei u[K KeaiKe-iA GaikCö~iM
i j Z glibPK aKig i AoiKeaiKe-iA
cYh _KZK i kKe^R Azü cZiaK
ayaj ue KePifQoGaöZü'e ^yil~y biM
Vile@]K i k C_ue ^Re @i]_Zy
Rij ie KeQiKor i Á KeQö Zij ieö` k
@iRie j iZi C_\a Gaö c^hý-
a^y_iYi i Nhö j iZicw^ R^ai ZKé
@ii ufiKci^u@iKcY KeaiK[i_aeë
Kj i-AQö uj uf NUYiUKeUKG bñÜ
\AñKiYeë u\Luf RYi_uWj u~,
j iZicw^ u_U aKkue Gua Li\y,
_i^id i Si^ue R^ai ZKecj iCQ«ö
j iZie Gj iLi\y, _i^id i Si^ue j
R^i i]ieY cZij Z uj CQ«iGaö` i f,
NejeiCQ«ö uj uf aWj ^ue K[iu~,
j iZi C_\aue u-Cia^au iCw^
_Zñr I ZME uj CQ«ö ui ci^ue
j iZie au i k CRWjue aagh bckü
^ij ö u-CiLYö gdi i ii, KiV ci` pñi,
gKie i AZyilò j iZie au i k CRKé
CRWQ«ö ui ciu^ uagf@ieic i
j i Lä ue @Q«ö j iZi C_\aKé
_euagaZcju^ Lep i j Rue
ui ci^ue au i k CRWjue cYh
i ciRC_ue j iZicr^ue _Zogü] uañf
Kj i^kø uj uf j iZicr^ue au i k CRWjue
gKie uj C[iu ufiK bñÜ yj u c^ue
agik _ub\ Gaö aub\o j iZicr^ue
au i k ^Á Ke[iu ufiK uagf@di ue
Ria^ aZiC [i] uauk j iZicr^ue
ukj] e gKie uj C[iu Micaui iue
_ei iZi bdil^Kö u~ uKoYi iCj pñie
j iZi _Zük Ria^ ~iA_iweö ~uKj
cehG, Kij ie Ne biw-iG, uZua Zij u

i eKieLZöli^ue üMiUG i dlyi bïwa
i iR_iA [iGö ui ciu^ j iZiR^Z I dl Zö
_ei dlyi^ue üKak i dlyiUG üj iA
ej h-ielkø i eKie _ei dlyi^ _iA
üMiUG uQiU_ifi, ueiRMie Kei_ebie
_Zu_ihY Kei_ebie_ebiee clY,
uQiUuQiU _fici^ue ci' i bG i ci^ö
_ebiee Ruy _cl dl ai ueiRMie
Kei_uei_ebie i \i yuëj eiA i uebie_ué
_ebieUe @ai i üj K'Y j G, ui
K[i_ei i dlyi^ ai uKoYi o i eKie
^i ZäKej ^ij ö ^icKeciZl Zj ieY
u\A u\uf i eKie bia, Ziuue
nidZi emfö ui A I Zj ieY uuiMSiKe
_iAui _iAri c^ ueAe, [i^u,
WiqeLi^u, eiRi B^ieil Ku @` o Ké
aue ^ue \CWjeküe _uWö uZYej iZi
@iKcY _iAri eKieu eKie uj K'Y _iAri
Kei-ea ^ij ouafio i]ieY ufiuk _gjü
CVikö

a^y_iYi R^Z I dl Zj _iAri
I Zj ieY- ufiuku Vileekj iu
uKuZuUo \uaø
a^y_iYiu R^Z uKoYi o dl Zj _iAri
8.04.11e17.11.11 c^ue \A[e
I Zj ieYe_eclY aq iKei-iAQö _aeë
cYhe cZj _iAri fI Uui _iñi^
Kei-iC [i] Gj iKe2 fI Kei-iA@Qö
ui j ibki i idü @iNiZ ai aKKiW
uj iAMuf 33330 ee 75000Keaq ö
Kei-iAQö @i idü @iNiZ ai aKKiWZü
_iAri 2000ee 5000Ke @i egi aq ö
Kei-iAQö MiB/ak\cAñu cZj _iAri
I Zj ieY 2000 ee 5000Ke aq ö
Kei-iAQö aiQeü _iAri @i egi 500ee
2500Keaq iKei-iAQö]i^ @iñi` i f
^A _iAriGKe _Qü 1000ee 10000
aq iKei-iA [i] uauk @i Kieü ` i f
_iAri 1000ee 12000Keaq iKei-iAQö
ui j ibki @i gK Nebwu _iAri 2000
Uui _iaibki eLi~iAQö Kke i pñob

Nebwu _iAri I Zj ieY @i egiKe
3500ee 10000 UuiKeaq iKei-iAQö
GViue a^y_iYi @i KcYue cZjaeY
Kei_ea @i egiKeu~Cii Zj ieY bïwa
Veli-iCQö Zij _KZue I Zj ieY ^ej ö
aei ui ci^ue I Zj ieY i j Z "A iei
@iaw ' Kj "uciKj@i u~iR^ue Mj
_Aü^ aya i i Kei-ea @i agyKö
ui j ibki u~Cicü^ @ij Z uj CQ«i
ui ci^ue 5000 Uui I Zj ieY ckaü
i j Z i eKie WiqeLi^ue cimYue
PKö Z uj aue aya i i Kei-ea i fü
uaük u~Cicü^ i idibïwa @i NiZ _i^
Kj u aKkiw uj iA-iCQ«i ui ci^ue
75000/- u\A ^Re \idZi emfö
uañfia^ abuM biaQö KkeaiEaK
u\LeñKeMuf ~\o Kij ie j iZUG ai
uMiWjUG KU@iCQö uZua ui uKoYi o
Ku~y Kei_iea Z? @i eueiRMie ai
Ria^ RiaKu @id \AñKiYeë uj Ria^
[i] uj i ^[i] uj Vile@]K bfö ui
ufiKU^Re_ebieKeuMiUG üMiWjau
üMiUG j iZue KY ai i j idZü
Kei_iea? ^Re KU@i Zu_ihY
Kei? _Mj i eKie u-Ci 75000
u\CQ«iZij u Z Zij ie PKö iKe^@<
auKo Ria^ ui a*ø uKcZP uZYej
a^y_iYi @i uj i idü @i NiZ _i^ ai
aKkiw uj iA-iA [i] aq@i aghu@i
cZKueu-ZKö Zj ieY cKQö ui ZKö
I Zj ieY i j Z i eKie j i _Zükue
cimYü PKö i _iñi^ Kei-ea @i agyKö
GK [i @i^K i idü @i NiZ _i^
aq@i agh @iKeQ«ö

I ZME @*kue @i u*ü*h
j iZi C_\a ueiKeu i Kñg i eKieu
_I eë Zë « uKoYi o` k\ _ùl _
^pñi ^'~aü, I Zj ieY u\auue ak
Gj i c i yü _Zj @i agyK cZiaK
i u`^guk uj iA ^' [i] eie i ZME

j િZિ \ફેની દ્વારા જ રૂપીકરણ

અષટુંબ	ચયન કાર્ય	અભ્યાસ ચયન	મજા લિકર્ચર ગુણ	જ િZિનું વેની ને બાબી	જ િફાન્સ	ઉત્તીર્ણ ને બાબી
	િ ઠાયા િ ઝાયા	િ ઠાયા	િ ઝાયા	િ ઝાયા	િ ઝાયા	િ ઝાયા
2001-02	64	56200	5	14000	1	1500
2002-03	66	743500	6	15000	9	16000
2003-04	32	3037000	10	207980	4	5500
2004-05	30	2460000	3	53330	11	21500
2005-06	40	3608000	1	33330	0	0
2006-07	71	6937000	16	376630	5	9500
2007-08	62	6110000	16	63330	6	12000
2008-09	46	4580000	13	268640	0	0
2009-10	69	6890000	26	551280	7	12000
2010-11	62	6042000	11	207980	7	14000
2011-12	61	7013000	28	289310	7	26000
2012-13	76	13980000	36	1067650	6	31376
ઉત્તીર્ણ	679	61962500	171	3148460	63	149376
				8976	22477028	87083
						1631898639

C> : આન્ધ્રપ્રદેશ સરકારી માનવબળ વિભાગ

R^ i ï]ieYu cœue @i ù<ih
 ū\Liū\AQö j iZí C_\iZ @*kue
 ūfikciü^ Gua j iZíKegZieü_ ū\Leü
 @ie, KufYö ūKuzK ūI Zue ūfuk
 ahñq j iShi, aðjZ @iNiZ ū\A j iZíu
 cieù\CO<ø> I ZMÉ R^ i ï]ieYG_eò
 _\ul_ ū^aü@w\w aü, ^id ^'uj ūf
 cœ j iZí C_\ae i ï]i _ZKie Gai
 i eKieú Kke i ï` \^gukZie
 @biäue G_eò@]K i iLýK NUYü
 NUaüe @iguü ej Qö

j iZí C_\ia ueiKeau _\Aiaýai i
 j iZí C_\ia ueiKeau i Kung i eKieu
 _l eeü~Cí aë_\ul _ci^ ^Pöi-iCOö
 Zij ie cikK [i ūj fij iZíci^ ūe
 NCWiAai, ū~_ekau i ciù^ ūfikci^ ūe
 cieùa ūj körüi ci^uel Zö_j *iAua
 ūj ö G [i AíRwfabiM Rfí _giü ^e
 i j idZüe MacEeíd KcUci^ MXö
 Mac KcUKe aüY aü @iZi aiRö
 UyfiaUö aüRü aü g± i ÁKieu
 C_KeY _kli^ Keu-iCOö~ij ie i ï` i~ý
 ū^A j iZí fuemacau i ciù^ NCWiA

cdëb-Rfí ~gi_e aKe KAUü Mülue j iZí Ne biw[äie \ejy

ayai ū ūj ūf C_\iZ @*kue
 Miçau i ciü^ ūe Kjau K[ū ū~,
 a^abüM _l eëGj i aë i üçMa ^dcö
 eü_ ū~Miä \Pöi-iG ^ij körü~iMiä
 \PöiMüf cœ Zij ū_~ju` j G^ij ö
 j iZí fKé NCWiAau _üAü eüRy
 a^abüMe C\yc j iZí C_\aee
 Miçau i ciü^ ūe el iKeau _üAü GK
 i icdK C\yc ciZö Gj ū` kue j iZí
 C_\ia ueiKeau i Kung ūKoYi o i ï]i
 _ZKie ūj aü_eöfim^ij ö

j iZí KeWe ū~iR^i
 eiRy i eKie j iZíci^ ūe i el ū_üAü
 j iZí KeWe ū~iR^iKü-ijKieú Keau _üAü
 _üPAüKeQ<ø>Gj ie` kEel ūXuü^ik
 Rfie Kicil i^Me ^KUi Üuewüfü
 ūK^if C_üe aüj YüMü ^KUüe 6 ūKiÜö
 Uuüaýdùe j iZí KeWe ^ciY KeQ<ø>
 ~ij ū i ūkëbäwa ū` fþcüeQö ūKak
 ūi ZKö ^gö i @^yü^ý @*kue aQöö
 ūj ūA~üA [aü i iZí KeWe @«MÖ
 RwfMÖKé_eEe cœue i ū~M KeauKé
 ū~iR^iKeQ<ø>G [iFöMöiFAföfia` uA
 @` AŠpü i j iZí Pqöcœ ūj ūQö
 ū\LiüC, Gj ū~iR^i ūKüZle i ` kZü
 fib KeQö KkeGj ū~_eöC_efiLZ
 KeWe \gü ^übüm, ūi [iZí RöM
 ej aü i aü\w@iagykö

_ieueK _i Züe j iZí C_\ia
 ^d^Y

j iZí C_\ia GK @*kK i ci yü ^ejö
 aeöagEeüd i ci yübäwa Cbäw ūQö
 i cMiaüe j iZí C_\iaKeueKeau fMö
 aböÜüKgk l _i Zicü^ @af `^
 Keu-iCOö Rwf ^KUüe aüi Ke[ëau
 @Nëü i, Rwf @]ëü ū Z [i @^yü^ý
 R^ i i]ieYcü^ j iZí C_\iaKe^d^aY
 Keau fMöaböÜü _ieueK ūKgkci^
 _üidM l @af `^ Ke[ëkö @ic eiRyue
 cœ Gj ū Pifej @Qö i i]ieYZü @ic

@iagýK új úf aúY ` Úikëö c*ିମେ 2
RY úfíK ej «୦ @] K úfíK ej «େ^ij ö
c*ିମେ C{କ @iufíK Rkíkëù~ eoj úZí
@iKéi úuiP Keùlaö úZùa c*ିମେ
ai aú fíMò_ZWj Pihú @i aú ^j úZò
Reëu ^ej ö úi cù^ ^ur _ikòKeo
` i f RMò_jeùaö Gj ú@] K C_ù~úMú
új úA_ିମୋ

` i f PKue _e@©r
` i f PKaùi ` i f Keùaie i cdue
_e@©r @iYùf j úZí C_\aKéaj è
ciZùe ueiKi~úA_ିମୋ

j úZue c^É©Bañai
c^hý Vie@ie, KeiKiU_Zw ~j«
i cEue c^É©Bej Øö Gj ìc^É©Ké
añai @iagýK Gaö G[fíMòMuahYü
Kei~aùi \eKeo úi ~j új C úfíKu
Kj aùi @^i ିମେ G_ei@u^K C\ij eY
ej Øö ú~Cñିମେ ú\Lù~úAQù~, ú-Cñ

aýqù~Cñj úZíKe@iKéY Kei[fíù i j
j úZí úi j ìayqKéj i@iKéY KeQöGaö
\kò cùe\AQö j úZue Ei\ aieaie
I cZí @QöGaö [ue ú~Cñିମେc^fíLò
Lílý _iAQö úi ViKé aie úe ~iAQö
K\kú aMPi, @iLeaMPiue aie úe
C_\a Gj ue C\ij eYö úZùa i aé
@*kue i ci^]eYe j úZí ^[ikëö i aé
j úZí c^ @iKéY Kei[ikëö KQöj úZí
@iKéY Kei[ikëö úZùa úKCñj úZí
@iKéYùZK úi K[i i muq i l^uid
Macau i Kj ú_jeùaö úi cù^ i muq
j úZí aia\ue a^ abuMKé Z [y
RYiA_jeùaö a^ abuMG[ue i j úZí
Keo_ିମୋ

j úZí @iKéY Keaùi _iae
` j úZí ` i f]i Keaùi _iae j úZí
C_\a \nei _buaZ
MacMñKue ` i f i el i Kei[
MV^ Keaùi @iagýKö a^
i el Y i cZi aùi Rwf i el i

Kcñj c^ Gj ìKé Keo_ିମୋ
RwfKù~Cñkò_ikòKeiRMQ«
úi j bokò_ikòKeo eùZùakù
` i f KéRM«
` Mice úKCñjU ú\A j úZí _ag
Ke«oZij iKéPj U Ke«
` i f új C[aùi i l^ue C_~q
Cy MQ aiQ«ù~Cñue c^úaiSi
eùZòi cdue RMøj C[aö
c*ିମେ cgüe, _iYö fEE^,
UyFíAU eL«
` _l^ue úcùaiAf eL«é Gaö
úcùaiAfue i cÉ RMøiKú Gaö
a^abuM KcPüe, Gfö yùk
Äñpüi^ue ú` l^ ^ e eL«
@iagýK i cdue ú` l^ue K[
új úA_ିମୋ Gj i\nei
ù~Mù~úM aýai l^ i Añ
új úA_ିମୋ
^Rké\AUò\kue abq Ke«
ùMñUG \k c^i C_ùe RMøi
ùaùk @^y \kùKé j úZí
NCWjAaùi Ki~j \øù~iCö
Gj i\nei C^c i c^b
eLù~úA_ିମୋ _ikòa\k c^
Kei~úA_ିମୋ

^R_ùLue i añi U_ @ifilc,
fuñNi iZ[ifui]@i_EZ Keo
eLai Reëuö Gj ii j Z
@iZ i aúRü, ú` úKù, aúKùLñ
eLai Reëuö ~j úaùKe«ec*i
C_ùe Ke«ø ZkKé@ii «^ij ö

j úZue i el i _ùAn@ùuc KY
Keaù?

` cù^ eLaiCPZ ú~ j úZí új CQö
@ice RíZid i wÄZK _gö
Gj ue i el i Keaù @ice _fc
K^býo
` ~\ø@ùc ^dcZ bùa ` i f
RMøiùZùa j úZíVie@ice
` i f ^A új aieea*úA_ିମୋ

@^yù^y _Zuh] K i P^ù

- i~jÉ_ue ^gùi q új úA af«^ij ö KieY ^gùe _bia \nei ^RKéj úZí
Kakeel i Keo_ିମୋ ^ij ö
- Ne c^ue K*ù cjc\, cjc\, j íSøi c\ eL«^ij ö ú~Cññ]i^
ChéiñiCQöGaö]i^ gLñfù _~j« @] K i ZKñi @af `^ Ke«ø j úZí
@iKéY Gaö Ne biwai Gj ì i cdue j i@] K új úA [iGö Ne bZue
KíñKñue]i^ aEi eL[if aij e _U KíñKéfMuA Siùö KñV eLai i j
Zij ú C_ùe eùZòi cdue ` ñaf Kóù ui j bokòC}U M\$ i ÁòKeéñai
_ù[è i f^ Ke«ø i f^Ké@] K i cd i ùd i eLai _ùAñ@Lü, úciùiK_Wjue
aýaj ie Kei~úA_ିମୋ
- NeaiWjue Kóù ^KUue aúCig, K\kú, @iLè _Yi @iñMQ fMiké^ij ö
- PihRcKéfMuA aùi Mj ^cñY Ke«^ij ö
- eùZòi cdue j úZí MacKé_gñe RñYñf aij ିମେ GùYùZùY ú\ñññ\ññ
^KeñNue Pè új úA ej «ø aij ିମେ afñù@u_I úNue @i_Y @] K i el Z
ej ú_jeùaö
- j úZíKeuKñi i_Kñue Zue, Mñcùeai, ^fífMuA ú\ñù, Kñeñi ð ú` úññ
@iññKñ~j Ke«^ij ö Gj új j úZíKeCñq Keaù i j Z @iKéY Keaù fíMò
ú`új Z Kei[Gö úKùZK úl Zue Gj i cYñceúj úZí i ÁòKeéñGö

ଶ୍ରୀ ଲେଖକ ମୁଦ୍ରଣ : eAk_i_ljCj_ll_Zd

aiCij LiAaie cRiiu^C [aiuP | Ku@bdieYye \«ij iZi

- ☞ ~\o` i f ^Á ūj CQq ūZua
Rwf abuMKkjGjue | Zó_eY
\iai Ke@iö I Zó_eY \Rei KQö
_eiciYue ` i fj i^u R^Z
I dl Ze beYü ūj A_ueao
- ☞ Rkigd ^KUei i cE _Kie
aNyZ ZieMñKej UüA \øi~øi
\eKieö aNyZ Zie ~\o
Rkigdùe _WüG, ūZua _iYö
_AauKé @ii ñ j iZi cëÿaeY
Ke@iaö
- ☞ ~\o_uKöYi ñ j iZiQøi GKUøi
aefQö ai \KVüeë @ifMu
uj iA~iAQüaü cü! \Rei aZiWz
uj iAQq ūZua Zë « Rwf
abuMKé Lae \p«ë Gaö Cq
j iZie MZaö] i C_ue ^Re

ū\A[i<ø Gj i\Rei j iZiUKE
a*ñ-iA_ñeo

\\duKeiGj i Ke«ë^ij ö
☞ j iZiKé ahù\A, MKicüeò Kóü
aNyZ ū\A j Zjü Ke«ë^ij ö
☞ j iZiuëKöYi ibüa PWüAai, Zü
C_eKé_[e _KiAai @i\Ke«ë
^ij ö
☞ j iZiKeLü\y \p«ë^ij oKóü ZüKé
_RüKe«ë^ij ö aYüj iZicü^
Gj i j Z @byE ^j «ø ūi cüu^
G [ifüMö ^RKé a *iAai _iAñ
@KöY Kei_ñe«ö
☞ ci@i j iZicü^ ^Re Qüi i j Z
[if Læ i èl iZK _\uI_
u^A[i<ø Gj i j Z @KöYgik

ūj iA[i<ø ūZYë ^eü_\ \ReZü
^Rid eLæi Reëüö
/\«ij iZicü^ _KEMZ büa
@iKöYgukö ūi cüu^ GÜZ
ùRüeue ū\Wj @iKöY Ke@ia
~ij ū @i_Yue büa^i aij ñue
[øö
MQ, aiCij, Nii @i\KeRwfue
^Á Ke«ë^ij ö
Rwfue ^püfMükë^ij ö Gj i
@^yü^y a^y _iYüuë cüeü\ai
i j Z a^y _Yüue Lü\yKé ^Á
Ke@iA[iGö

◆

i ayi iPü e[

Kେ ଉଁ ଦେଇ ଯାହିଁଚିଚ୍ୟାହିଁଚେଯ

କିପୁହ

cYh I Kେ ଉଁ ଦେଇ ଯାହିଁଚିଚ୍ୟାହିଁଚେଯ
] eGj u Pufcui pQo @Mei i cEui
Kj u-iC [fii ^ uikKeuMij_Lei@ ^uj i
Kେ ଉଁ @QoUiYu^A~id i uel eiRye
a^cui^ Kେ ଉଁ i olYu _id i cE
^ u^ikeeaf^ uj uAMfYö Gùa ciuZ
uKuZuJj uZMYZj i l^ Z [u ^ uue
Kେ ଉଁ uLui-iCQ<ö uK_@Wj Rfie
bZeK^Ku Rizid C\y^, Gj KeuNei
ej [au gUL^u, ^ik, uRie Z [u
^ KU i Uaij Yu ^ uue fYi Kେ ଉଁ,
giCKi_uk e uI ^ uue cMe au
uMucg uKେ ଉଁ Ga o i uZuKigp
@bdueYy uA aj h-A[au cj i^u
Z [u Gj ଉଁ @aaui Ku @uI @*kue
NWpik Kେ ଉଁ uLui-iCQ<ö Gj oAUo
i uKQWj\uf1Wjue @iC uKCMue
c^ _ikZK buua Kେ ଉଁ uLaiKeck<
^uj KoiGci^ue au i l^ ^uj o NWpik
Kେ ଉଁ MWWK i u] ueYZü cj u^u
@aaui KMWWKue uLui-iA [ikö _uiau
cj uo[<_eauj WA [auieGci^ue[<@
Kେ ଉଁ uaufoc^ Kj u-iA [uG Gc^u^
Li^y fMocLi^yZu ciQ C_ue ^be
[u^<ö uZYe Gc^u^ cYh C_ue
uKuauj uf@KicY Keaue ^Re ^uj o
@_e _l ue uMucg uKେ ଉଁ Kikue
Pe[auuQki@iNj_geuLiA~aie \Aik
[uf c^ cYh ciueau _uAikLi^yZ ^ejj i
KieY Gj ue i ic [y fYi Kେ ଉଁ Zk^uue
Kcp uZYeNWpik I uMucg uKେ ଉଁ KeGj o
@uufip^u_ei eKe@Yi-iC^uj o

bZeK^Kuue cYh-Kେ ଉଁ i uNh
@ic euRye @^y^u^y @*kue cYh-
Kେ ଉଁ c^ue i uNh@u\l u\l u-iC
^ [fii uaük uKak bZeK^Ku Ga o
Gj ue @il_uL @*kue j oYh-Kେ ଉଁ
c^ue i uNh@LaiKeckQo @] Kuig
ul Zue Kେ ଉଁ Kakue _Wj cYh I
Mj _ikZ _ge cei^iC [fii uaük,
uKuZK ul Zue cYh Kେ ଉଁ Ke_uLue
_uAif _Uu _Uu cieu\l aue i u~uM
j uZQWj Ke^uj o KojuL Zue cYh
Kେ ଉଁ j uaWjue _Wj Rua^] e
u` epi^ uie ^Re c^ @Qo uZua
cYh-Kେ ଉଁ c^ue @] Kuig i uNh
bZeK^Ku Rizid C\y^ Ga o Gj uK
PZ^ u^ue Neiej [auMicai ZMWKue
uj CQ<ö augh KeoYi Kେ ଉଁ auacK
Kେ ueci^u \l eui Gj o NUYu i a
NUauue fMQo eiR^Me fYi Rwf
(a^y_uYi) a^L^S@«M^Z eiR^Meue
aM^f^ j aukj i u^Aeui_A, auCigMWj
Wiwcukue, Mj uec [u ` ueA aK,
eMWj_uU^p^ ` ueA aK, cj hui_Wj
` ueA aK, KikubWe^ ` ueA aK @i^o
@*k augh Keojc hucSh, i uci ej^
^ik, uj Kp Gcuc^p^ ubKu u_if,
i u^uKSh, Lk^u ^u, j oj Yu ^u
ReMWj @i^o @*k fYi Kେ ueci^ue
_icL aPeYi lk^u @uUo Gj o
@*kMWKue j oKେ uemwKue ciZi] K
C_@a uLaiKeck^uGj Gj uQWj
@^<_e, auR_e, RdKSh @*k
MWKue Kେ uemwK @iuZu uLk^A
eLQ<ö u~ uKoYi oj cdue Kେ uemwK
cYh, uMieMiB, ak\, cAhi uQk
@i^uLue Li^A~aie i _ua^u ej Qo Gj o

@*kue Kେ ଉଁ Kakue _Wj
el u^Aa^u @i _ao [ue Kେ ଉଁ ~uj uK
^Re aguk c^ue KicWj eQj ui
uKuauj ufc^ Li-hA^uj uairfKj Q<ö
ZukP@i_*idZ @] u^ eiuRgbe^ Me
Mice a^dK^u eido ui c^ Kj Q<u~,
@MeiKେ uemwK @ui f^ Kkeui bk^
C_iZ Ke^ [uf Koiu cYh L^p^ i [uf^
KkeGùa Kେ uemwK La cYh L^p^
uj uAMufYö Gj i j Z uMieMiBu eq
c^ Zuu c^ue f^M^uAQ<ö uZYe
ui ciu^ cYh @iC uMieMiBuL^uAa^
_uA^i bZeK^Kue bZe @*k Q^Wj
i uCika^ @*kKe@ui @iCQ<ö uZua
GK [u c^ i Z u~, a^_uYic^u^
c^h^yKZ uKoYi oj uic^ i ej \ a^
^uj o u~Cn~y^ ui ci^u^uL^y Ga o
@uj ue cka^ ui j o~y^ ui ciu^
Pfiaf^uKe^ uie<ö augh Keo~u^i mu^
@*kue i j Rue gKie cka^iC [uG,
uZua ui j o i u^ue j oui ciu^ ^Re
C_i^ZoR^j e Ke^u^k @^y^_l ue ~\o
Rwfue i mu^ a^y_uYiue i oL^y
aX^uG Ga o Koiu Li^yubia uLui-iG,
uZua i mu^ a^y_uYi Rwf aui ueKe
@ui oL^y i Mj Ke^ j oKeao

ufuK ciQ, KuWj] eauK^e au^
Kij Kp
i P^u ciuk u~, _id 1936 ci j^ue
bZeK^Ku @il_uLue Mic ai Z^o i a^
MXCVf^u Kkeui uZuaük [auMic ai Zic^ue
@uKig _uZik ` eK @ui @iCQ<ö Gj o
c^uak R^i oL^yue c^ a^u_K
_ea^ @ui Qo Gj i j Z K^uK^y f^M^

Rc̄e _ Ēz̄j Rwf̄e] b̄i Kēl̄-b̄u @i\o
 K̄eY c̄ Gj̄ i c̄ue @«b̄q̄ a@̄l̄^
 b̄ZeK^K̄iK̄f̄iM̄_id 50UoM̄ac ej Q̄
 Gāuñf̄iK̄ i L̄ȳ 30,000e@] K̄@Uo
 Gj̄ K̄eQ̄W̄j̄R̄z̄id C̄ȳ^e i uciK̄f̄iM̄
 @u^K̄ ua@iA^ M̄aci Z̄K̄iU K̄Q̄Ne
 Zīiei üj uA i ueQ̄o _ h̄icawē
 uc̄\ū_e @] uui uciu^ GV̄ue ^Re
 auu M̄j KeQ̄o @u^K̄ c̄ ^Re
 R̄ia^R̄iaK̄ f̄iM̄GV̄iK̄P̄if̄@ii Q̄*i*Gā
 GV̄ue ^Re _ jāi uK̄du _ eP̄d̄ue
 ^uR ej @iCQ̄o Gj̄ i M̄aci āe _uL̄K̄
 f̄iM̄āj̄ Ȳi^u,] uceic̄j̄ iY ej Q̄o~uj̄ i
 ciQ Gā KuW̄j̄] eai f̄iM̄_K̄ @*k̄
 @u^K̄ c̄ R̄iau W̄w̄, Ūfe] ei^Re
 R̄iaK̄iuc̄*c̄*CQ̄o uZ̄ua @^yc̄u^ Gj̄ o
 i āK̄-j̄ Kēl̄-ēl̄j̄ iK̄o K̄eY ui ciu^
 ^Z̄īk̄ b̄uua Mēa uḡȲieo Gj̄ iQ̄W̄j̄
 b̄ZeK^K̄ @iL̄_uL̄ @*k̄ f̄V̄i āi l̄ ie
 @*k̄ uj̄ uA [āieeui V̄ue ` i f̄ āigh
 Kēo _ o eai bf̄ j̄ G^uj̄ o uZ̄ua ~uj̄ i
 āiuñf̄uK̄ ^Re āuñjaM̄P̄ue _ ^o eai
 f̄Miñj̄ Z̄ij̄ i āej̄ i c̄ j̄ ēQ̄iW̄j̄ iḠ ^uj̄ o
 Cq M̄icM̄K̄e b̄ZeK^K̄le @ii q̄au
 gj̄ gj̄ i iL̄ȳue āej̄ i uē ciŪeik̄
 K̄!, @i\i, @i\i Kh̄@i\i, Rj̄ i u_iAwu

@i\o` i f̄K̄ i c̄uk̄ ^Á Kēu\cQ̄o@
 uZ̄eu\K̄ L̄i\ȳ b̄uZ i iwu e L̄Af̄
 b̄k̄ @^ȳ uK̄Y i o L̄i\ȳ ui ciu^
 _uA_uef̄ij̄ iK̄o G[f̄iM̄ui ciu^ ciQ
 Gā KuW̄j̄ C̄ue ^b̄e KeQ̄o ciQ
 Gā KuW̄j̄ C̄ue ^b̄e KeQ̄o @^ȳ
 GK K̄eY üj f̄i ui ciu^ awuk̄ Gā
 awk̄ bih̄ib̄ih̄ue @ich̄ āigh Kē
 ciQ GK _ id Gā u\^i^t̄ L̄i\ȳo Gj̄ i
 QW̄j̄ @^ȳi^ȳ I W̄p̄ @] uui uciu^ c̄
 ciQ Gā KuW̄j̄ C̄ue aj̄ K̄ke^b̄e
 Kēp̄ii Q̄o Gj̄ i āe\AñK̄iYēu\L̄uf̄
 ui ciu^ i K̄k̄ üj üf̄ R̄if̄ K̄i\i ciQ
 ] eai uAñi@iagj̄K̄ _ueueK̄ ciQ] eī
 ~^a] eiciQ] eaiK̄-iA [iK̄o āigh
 Kēc̄j̄ K̄ic̄u^ Gj̄ iK̄-j̄ Kēl̄-iK̄o uZ̄e
 cȲh C̄ue K̄ue @iK̄iȲe\L̄uf̄
 RȲu_uW̄j̄ ü~, @] K̄iḡ ül Z̄ue
 c̄j̄ K̄ic̄u^ j̄ i K̄ue @iK̄iYe ḡK̄ue
 üj uA [iK̄o _ idZ̄ü uia@iA^ b̄uua
 b̄ZeK^K̄e ^uK̄ āi üR̄ue c̄x̄e
 uia@iA^ b̄uua ciQ KuW̄j̄] eai, ḡK̄ue
 KēaK̄e~au, c̄j̄ e i M̄j̄ KēaK̄e~au,
 üR̄ue, ^uK̄] ueue [āu ^uK̄o N̄i
 i M̄j̄ KēaK̄e~au i cd̄ue j̄ i K̄ue
 @iK̄iȲ Kēl̄-iK̄o G[f̄iM̄K̄_ueK̄uK̄Ȳ i

b̄uua \uidi Kēl̄-iA_ue@ ^uj̄ o K̄eY
 Gj̄ iu j̄ CQ̄iZ̄e @*k̄ Gā GV̄ieel̄i\ȳ
 i M̄j̄ KēaZ̄e @] K̄ue

Rwf̄ aib̄uM KY _ \u | _
 u^AQ̄o@
 K̄ueci^u Viee cȲhu^a *iAeL̄u
 i j R̄ i uK̄-j̄ ^ḡ i^o uZ̄ua eūR̄ȳ
 a^ab̄uM ^Re ~[i , a _uP̄A u\ue
 cȲhu^a K̄ueci^u Viee a^iA eL̄u
 f̄iM̄uP̄A u\ue L̄Q̄o @ic eiR̄ȳe
 āigh b̄uua b̄ZeK^K̄@*k̄ue K̄ue
 @iK̄iȲ NU@u\ue eiR̄^Me a^ȳ_uȲ
 a^L̄S K̄ue C_\Z @*kM̄uK̄e P̄j̄ W̄
 Kēaui i j \Z i uq̄ @*kM̄uK̄ue u\ue
 i uP̄Z^Kēaau f̄iM̄ab̄u\i ZK̄i P̄^i
 ` kKc̄i^ f̄iM̄AQ̄o @u\ue K̄ue c̄ue
 i uP̄Z^Z̄u i Añf̄iM̄ab̄u\i K̄-j̄K̄c̄i^
 @iud̄uR̄^ Kēl̄-iA K̄e@bd̄ieȲ Gā R̄iZ̄id
 C̄ȳi^e PZ̄o u\ue K̄e f̄iM̄o ej q̄au
 R̄^ai ZM̄uK̄e el̄ iu\au f̄iM̄u u\ue
 (ui u\ue ü` ^u\ue, Z̄ieR̄if̄ f̄iM̄aau
 b̄k̄o~[i , a K̄-j̄ Kēl̄-iK̄o Gj̄ i u\ue
 ü` ^u\ue ȳai ue eiZ̄o i cd̄ue a\ȳZ̄
 i eaeij̄ Kēl̄-iC@Q̄o Gj̄ i j \Z
 b̄ZeK^K̄e @i\i M̄Kēaab̄u\i
 ^uK̄, üR̄ue @i\i M̄uK̄ue i Añ i u\ue
 a\ayai @i\i u\ue K̄ue M̄uK̄ue
 c̄K̄e@iag Kēaue ueiK̄-iA_ueQ̄o
 R̄ia^R̄iaK̄e @^ȳ c̄i\c̄ ~[i] _K̄iV̄o
 Zīiej̄ aW̄j̄ Zīiej̄ u_iLeiue ciQp̄ih̄
 b̄k̄o l̄ Aḡ c̄i\c̄ ü-iM̄u \u\ue-iAQ̄o
 K̄ue Viee cȲh K̄e el̄ i _u\ue Kēaau
 _iAib̄ZeK^K̄e @i\i _uL̄ @*ke 30e@
 @] K̄ u_iLeiue Cbd K̄iV̄ Gā
 Z̄ieR̄if̄ue ü` ^u\ue Kēl̄-iAQ̄o Gā
 üi j N̄ue M̄uui] uAau _uAñ_eicḡ
 \u\ue-iC@Q̄o üf̄iKu\ue Mb̄ue Rk̄K̄e~au
 f̄iM̄o K̄e @i\i CQ̄o 2012 ci\j̄ ue
 _K̄iḡZ̄ GK LaeK̄iMR @^u\ue

j̄ i\i ^v̄ue Le\i LiC [a\i aCk̄i K̄ue

R^ai Zic^Kê_ḡui [aiKê_ieu^Re
au i KuKê NCWjAai _iAi KQ@b̄m
ciQ] eikui^h^q Kei~iA [f̄iö Gj i
i jz, ~G Kê_ieuR^ai Zic^ue ñ\Lo
Rwf abimKêLae ñ\uf 500 Uui
u_þij ^ eugiock̄m̄

ù~iR^i ù` f cüeQoKij Kp
Kê_ie VüeëcYhKea*iA eLæi _iAi
Rwf abimK'Y i ae_\u1d70 _ù^CQ«
Zij ùC_ue a%ñiKei~iA Qo Kkë@ù^K
ù~iR^i i ` k b̄ua Kii~yKieij ùj C [f̄i
ùuaük KQ@ ù~iR^i Kii~yKieij
ùj iA_ieëij õ KQ@ù~iR^i c^ ù~iR^i
b̄ue ej h^iCQ@ @agj G [f̄iMoi iR^id
Rwf abimKêi aeaük i jñi kL b̄ua
ñidu Kei~iA_ieë ^ij õ GVüe ù~Ci
ùKüZüiajai iK [iKj i~iCQizij iC^e
añWj\au ai ù` ^ij CQ@ùMüUGö
i ij] ieYZü a^y_ñYiuRwf b̄ue añj
eLæi Z [ù c^h^y -a^y_ñYi c^ue
i ñh^NUaü _iAi Gj ie aýaj ie
Kei~iA [iGö i i-ÿgqie aýaj ie
Kei~iA ZüeaWj cüe cüe Gj i
Kii~yKieij Kei~iA [iGö ùZüa_id i ae
Vüe ù~Lü~iCQ@, Gj ai ifile ù` ^ij
2 ahëe@] K \r] eiKii~yKei~ieëij ì

Gj i Leü_ ùj iA~iCQö G [f̄iMoi \ak
el Yüal Y ayai iKéKü Ü Gj i iCÜ
i cd _iAiC_f^2 ùj C [ai i egiKêidü
Kei~iA _ùeö üKüZK i iüue ùi ifile
ù` ^ij f̄j i ai @ifc^dc Lüue ^iCÜY
Kei~iC [f̄iùaük üKüZK i iüue Kiv
aj i jidZüe ^iCÜY Kei~iC@Qö _id
i CÉ ùl Züe ù~Lü~iCQ@ù~, Kiv
aj ie ^iCÜY Kei~iC [ai ù` ^ij ahëe
@] K \r Züo ej i ueëij ì ù` ^ij
Kei~iA [ai ù` ^ij eñfùK j@ëiaiej i
bkø a^y_ñYiu \üei ùj C, Gj i
biwø~iCQö 2 ahëe@] K \r Züo
ej e [ai ueë Gj i Kii~y@l c
ùj iAMfj_ue eñfùK Gj iZüeaWj\A
bzeK^Kü bzeKé_üag KeQ«ò~ij ù
GK ^Züf^iNUYi_iñfUQö Kê_ie _iAi
Gj i ùi ifile ù` ^ij ùKüY i ì_ùia
_KüC^ [ai ùfùK Kj Q«ò~ij Yüi ciü^
ùi ifile ù` ^ij a\küe f̄j i ^iCÜZ
ZüeRüfö ùNeüAü f̄iMoi@ùia\ ^
KeQ«ò ZüeRüfö ùNe \üei ùfùK
Kê_ie @iKcYeë i eI i _iAai i jz
aiej i C\aeëc^ el i _iA~iCQ«ò
Rwf abimC^ Gj iZüeRüföaWj^iCÜY
KeQ«ò KkëGj i ~ù[A ùj C^ij ù
G [f̄iMoiK_ id @^ñi^ C_ue ^ib
G_ei ùj iA [f̄iñ~, Cq ^ikei Rk
^ñi ^ Kei~iW [f̄iö Gj ù`-ieëe_id
i cüE ciQ] ej i<ñ> RüY ayq@Gj i
ù~ie bzeKé ie @Qñiañfù\Liñie
@ù^K ùfùK i ùPZ^ ùj iA cZj cLeë
a^Mñfö ùZYëGj bkø@Zy« aó _ñ
Z [ù ÄgKüZe i \r MNKüe ù` ^ij ñ
aeö ZüeRüfö f̄iMoiAü CPZ ùj a Gaë
Gj ij i ^ij ùZi@iagëK uañfö i \r id
ùfùK \iaiKeQ«ò ZukPøie i \r id
Rwf abim@` i cZ Kkëbññi^j ieQö
Cq a^ KcPieiu cZüe, ""ùfùK
ZüeRüfö ùNeüAü f̄iMoi ^R bze
Kj ùKj ùj CQ«ò @iC Kkë KQ@
Kj ëij ùñö aeö @iC Züue Kj Qëù~,
ZüC @iC _ùLKê G [f̄iMoi@ùia\ ^

eiR^Me a^y_ñYia^LŠ \üeiRüiKei~iA [ai i ZK@ P^i

a^RūZ \ay | a^y_aYiu Lū\y i ēl u

1999 ci ji_u_~j« @ic eiRyue u~Cି _Kie el Yguk ^iZ@] i^ue @YKିା a^RūZ \ay aii fNea^RūZ \ayMKe _ePik^u ^id@Z uj C [fū, 2000 ci ji_u_ciydcii 31 ZieLe Hzj ii K i dK_i_Za Zii'e uciMja\kia u\fū Z]^_d^u ~j d Kuc 69Uo fN e a^RūZ \ayKeKUKYi~q Keu~uA Mac _*idZKeui MKe aya i id ^id@Ye uKuZK @] Kie \p~u~uAqo Gao Qifg uPeckj @Vi bki uKuZK \ayé ayia i idK i Mj GK _Kie ^h@ uj iA~uAqoKieY GMKe i Mj MQe @EzB_uAia~\ i AdKej[igö

G _Kie ^izMZ _e@©^ _ue Kek@ u\LiMfuiu~, eiRyue @YKିା a^RūZ \ayé C_i\^, i Mj Z [u aya i id i o_Kie 1999-2000 _~j« u~CibkikQNuaEA PZackf [fū (@igK uj uf c), Zii'Keegu @EA uj iA_Wfui Ga@ uK!_e_Za ai aiCij _ei@ I KQo a^RūZ \ay ~uj ue _ePik^ia^ abim j iZue ej [ai]eui i o_Kie j i ua c ej [fū ayzuiZ @^yj^y C_i\^MKe i pKie eiRyEel Z [y cka@i @ic i , a uj fü ^u j o Zii'e clY KieY [fū Mac _*idZMKe G i pKie ^Re \idZbj GZ aSuf ^u j Koi_uk^ Kuf ^u j o ai Kei_ueuf ^u j o füAui ^e _uA[ai] aya i id Zii'e fNea^RūZ \ay i Mj i Kek@ud a@eYi _*idZK@ u\aiK[u] _*idZGj iZ[y a^ abimK@ u\aiK[u, KeGj i id uj iA^ [igö aeo u~Cifl y u^A KUKYicq aya i

Keu~uA [fū, Zii' VKe biiua _jeY uj iA_ueai _iae^_ZKk _biaUo@^ uagju\LiMfui, @iZjfNea^RūZ \ay "Kie aue'Uo GK _Kie "@^u[' uj iA~uA [au _eoj iua] uj füo _*idZeiR abiiMe @iagjK ^AaZ[u Z_i@Z @biaee Ga@ _*idZie@R i o@ue @Mj , @bi@Zu Z [u i ic[y @biaee G_ei aig@k@ NUiFio Kek@ KUKYicq Kea@ie CuYgy Z a@v@k@ i AdKe@i^ [fū CuYgy [fū GK i j R, @ai] aya i idK_i_Za~uj u fNea^RūZ \ayé aya i Kei uj u~y | u_@uj Z Kea I Z]^_d^u ui MKe i Mj Keu c@ C_KZ uj uaö G CuYgy u~ i o%da[y [d uj iAqo Zii' ^u j d Ed@ i j idK uM@A@ i caid fNea^RūZ \ayé aya i id i j Rue Kei_jeQ@o Gao \iaiCVQ@u~gik _za I uK!_e_ZKc@ G aya i @] uj Kuf _*idZciu^ @] K @id Kei_ue@iaö

Kek@ uM@UG @eiRKZie aiiZiaeY u~ei@] K u\LiM\Aqo G uI Z@eо "ei@ i ^icue aek _RiZ@ cifyai^ ei@ i @ci] ue PifjY uj uA~uAqo uKj iRMaiK@^uj o i eKie u~uj ZefN@ a^RūZ \ay ZifK@e uam@^K ^ic ^u\A uKak @ir*kK ^ic u\AQ@o uZY@ uKuZK i l@ue \l@ C_RQo u~uj Z@ @ir*kK ^ic i l@ @^d^u a\ko@ueö Gbk@KuZK u\ihZ@u~u@ayai i@ i ci y@ u\LiM\Aqo

Gbk@_Abi@ie a^y_aYiu i ēl u_A@ i Kd uM@UG uEz@i ai i o@Wildlife Society of Orissa 2005 ci ji@ie I Wig@ i eKieeu@u@L@f u~ 2000 ci ji@ie @YKିା a^RūZ \ay ^uZ@e i o@gu] ^ @Yi~uA a^y_aYiu@ MeZB@_L@Y ZifK@ue ej [ai] RwfR@Z \ayc@^u i Mj C_@e ^u@h] w\g Rue@Keu~uC KieY Gbk@ \ayc@^ue @aP@e@Z i Mj u~uM@ Rwf@ue uj MKe @bia u\LiM\ai@` k@ue a^y\_aYiu@ L@Y i uU i Ad@ uj CQ@Gao@Yh i j Z uj ci@ue a@i@ aXp@ C\ij eY u\A i o@i u@ I ee Kj iMfui u~ Kck@M@j@iZ@, i e Z [u j eiY@ L@Y; uaf(`k) I g@i@k@_Za j iZc@^u L@Y; c@uW@ uK!_e ciuWc@^ue; Gao j eiW@ g@kj@ue _jYc@^ue L@Y@ Gj @_e@_d@ue @aP@e@Z i Mj K@^d@Y Ke@i u_A@i ^ig@ecu@ya i @P@^, a^R@Z i p@M@Ke ~[u- [@iKk^ Keu~uA Zij ue@P@e j o@ Mj e @^eZ@i@p@-@i@ ^~@ue ^g@^o Z [u a^y_aYiu MeZB@_L@ @uj ue ZifK@ue ej [ai] a^RūZ \ayé i Mj C_@e ^u@h] w\g _u@i i o@i u@ I ee_Eia \p@i~uA [fū

Gj iC_@e c@ay u\A cL@y a^ i ēl K (a^ C_@u~uM) u@L@f u~ uM@UG _Ricwk eiRy i ēl @ Rwf@ue fNe a^RūZ \ayé i Mj Kei o%h@h@ Kea@ i , a @ [ai aya@j@eK ^u j n@u~uj Z@ Meac@u^ Gj iC_@e ^b@eg@k@ ^ig@ecu@ya i u@ c@ a@u@gh _biaKie@

afē i@bcūL NWpik Kē ūe

^vīe ej ićiQ LüC [aūGaiçYħuħuKoYi ol Zō_j *iC^ [aūGK ciZKē ūeUe
^ic új fū NWpik aū [**Ke ūe** Gj ūe ûamr^K ^ic Mibərif i MiuwUK i þ
@iAdi G^p ZifKue Gj ūe ZY« i uUl_þ bieZid C_cj ūg QWj agħle
^y ūKoYi oVīe NWpik Kē ūe ūLir-iA^ [iGö _iKEi^, aħfūl g, aci,
bUj^ @*kue j iGj ūuLir-iA [iGö

1940 ci j ūe i cMiaġblie NWpik Kē ūe i dLyū 5000-10000 [aū ūaük 1976 ci j ūe MY^i @^t- idū (j iUKeI @^yciū - 1976) i aħciU 200Uo [iFö ūi j iċi cdue ūciU i dLyū _id 96_ZgħZ Kē ūeu i dLyū j iċi _iA [iFö G [fim-NWpik Kē ūe Kē' KUlkif G^p W-W ZifKibej KeiMfu bieZe P f^ ^i C_ZyKu QWj @^y ūKCMiue ad-NWpik e ^Z^_Ku i Āmij C [aū fI y Kei-ia^ij ði cax-ūl ge ūK^p ^vī GaI I Wjiegħie cj iċi Kecċejia 2Uo i Wjiegħie ^Z^_Ku C_ðÜKeI [aū NWpik Kē ūe ūLir-iAQö 2011-12 ci j ūe MY^i @^i ūe _iKEZK bħha I Wjiegħie Gj ūe i dLyū ciżā 3Uo-ijj i iż-Zu Kigġieb @bdieYye cj iċi cax-ūe i učżo

...uva ūi R^y: c]ed cfk

1940-2013 ci j ūi MZ 73 ahċ-ċax-ūe NWpik Kē ūeu i dLyū Kċ-ċaile ūKuZK KieY Ngħi-iaQö ūi [ċ-ċeċ-PcWj i Mj fMödZy] K għie, Li Aau fMödGj ūe @Si i Mj, _ieħżeek Jh] _Ezof MiGaċċiQ] Jeukia iuKCU cixu u l-lexx-ix-KeiL YZu \idu Kei-iaQö KieGj il-ue ū-żu aük għiekiei μħaż-żid a Y KeiMfu Gaig Kieke NWPik cż-żeġ GKK KieY bħha] JeiMfu ^ijj iżi ūZu aük RYū_Wfū ū~, ^vīa \$, aġ-żew- R Rkui P^ uK^f ^ċiY, ^vīe \M_ea^c, ^vīe Cbd KWjiegħ KienKu, KienKu a\$, ^vī Viee aif-ICViY, NueiA GaI @^y^i Mj _iKZ_għu \lej^i ^vīe C_\a ūi cixu i dLyū Kie @_ieYid | Zō_j *iAQö ^vīa \$, aġ-żew- R @^i^i ^vīe ūj aū \lej^i ^vīe aui Kei-iaQö GaI i l-likkeY uj C [aūciQMWKe i l-likkeY _bixiż uj CQö ūi j biki^v iż-żebbu @^daż-żiQ] eii, _ħaħż l-leye cgoġġi Gaċċeyi ke j iż-żu a KieYē Gj ūe NWpikci u _iAriLiN yibla i ĀiKeQö

1976 ci j ūe NWpik Kē ūee G_eiż_żi ZKN<u>fū ūe _eħiag GaI Rwf c aYikd NWpik Kēa^y_ūj (i ġel i) @iA^ue @^i Pi-1ue @<b>Kuf GaidG^Wlo i j id-Zme _R^a Kei-iaA _iKEZK aui i kien QWj-iaile ū-iR^i Kei-iaA [iFö ^i ^Ku^ue 1980 ci j ūe _R^a @ie, Kei-iaA [iFö 1996 ci j ūi 6480 NWpik Kē ūeu ei iż-Zu Kigġie UKe_Wj Vvieu QWj-iaA [iFö a^ċi^ ^i ^Ku^ue NWpik _R^a ūK ūe 113Uo Kē ūe @Q-żu aif-Goj ūe i j Kieni ^iYiK Kcku fuP^ _eħejż iż-żjed Gj ūe RMa k NWPik Kēa *iAui a^ċi^e GK @ij B Gaia u ħiż-żu i iż-Zu Kigġie Vcj iċ-ċeke c>yRia u Cūġġie Gj GK ^iha l-^o Gj ū-ju f I Wjiegħie NWpik ū~, cj iċ-ċa l-eħżeen ūj iA-ħia; Gj ūi t-tuż-żo

ħarġ
ħarġ
ħarġ

81

@MÁ-2013

i mu\^u:
@iebi oWò i o

Għalli AR 26, uK-6, u`R 2,
Kkwi aji ūe, biebu^għe-751 019
u`i^ 0674-2475410

eRd ^iż-żu <eħi` eħi
uWub f-ju^c <ħiġi KU@_uwei ^p
_iKEZK Kien-żuk:
424, gj iħi ^Me
biebu^għe - 751 007
I Wjiegħi

@iebi oWò i o afiwi
_yūfi p-uf^i afiwi-767 001
u`i^ 06652-234842

@iebi oWò i o ^aew_e
c-e uUuei i cim kien aKbok KU
^aew_e-764 059
u`i^ 06858-223792

@iebi oWò i o ūKieni_U
eiYi MWj u f^i
@ugħiK ^Me
uKieni_U-764 020
u`i^ 06852-252223

uKak NueiA _i ieY _uAri